

Barnehagen – mellom velferdspolitik og utdanningspolitikk

Beret Bråten, forsker Fafo

Fafo-frokost i samarbeid med Norsk Sosiologisk Tidsskrift, 10.april 2026

Del av samlet
utdanningsløp.

Men rett, ikke plikt.

Hva slags universalistisk
prinsipp er *det*, i det norske
utdanningssystemet?

Bilde fra iStock

Bilde hentet fra Stortingets nettside

1945–1975 Utdanningsstaten

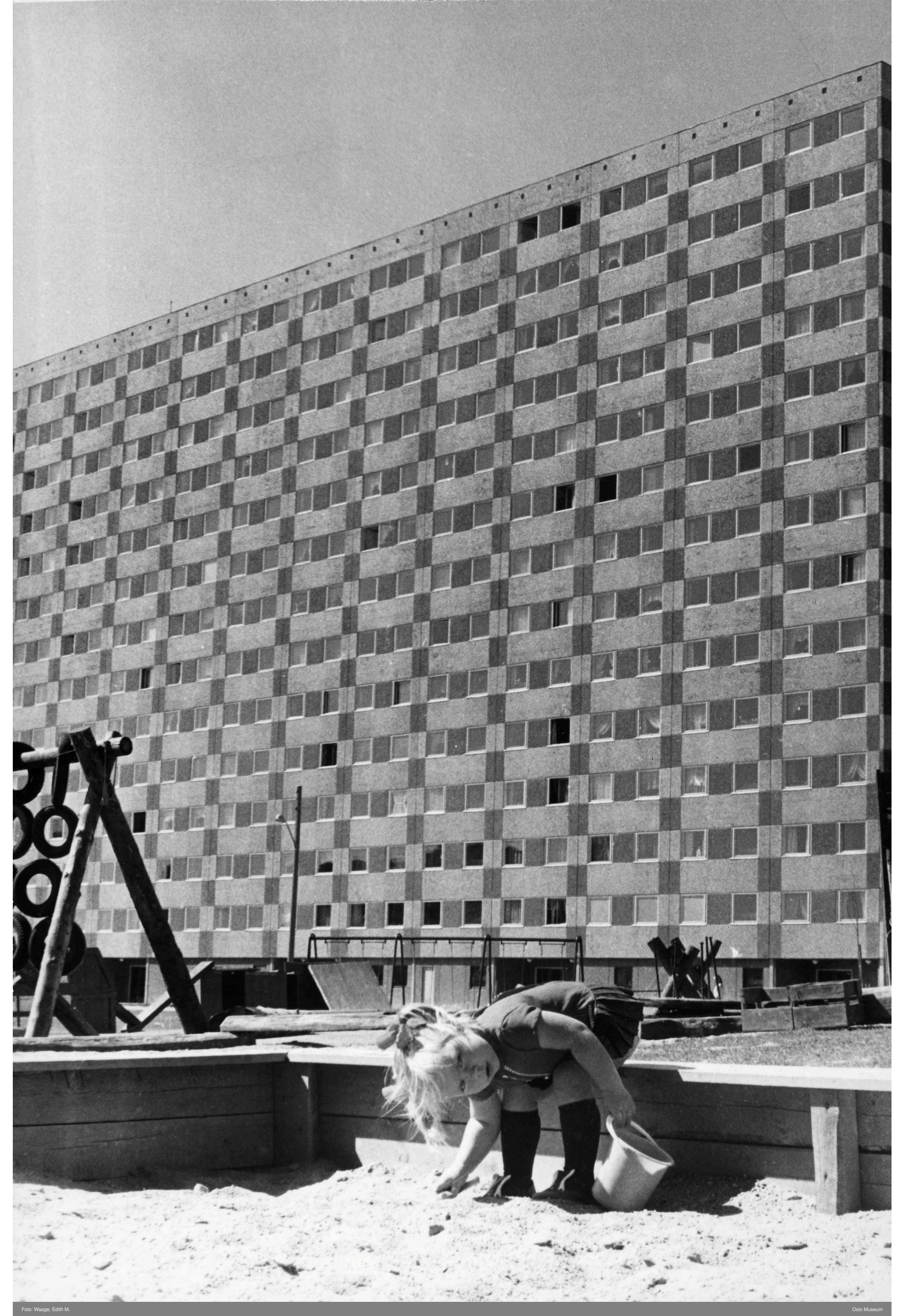
St. meld. nr. 51.
(1973—74)

Barnefamiliens levekår

1969: Dagingstusjonsutvalget (NOU 1972:39)

«Førskolen er et pedagogisk tilbud, et sosialpolitisk virkemiddel og et sosialt hjelpetiltak. Barnas nytte av førskoleoppholdet vil avhenge av den pedagogiske standarden. Prinsipielt bør alle barn sikres plass, men før tilbudet er utbygd bør en ved oppstart prioritere de barn som har størst behov: Hovedansvaret for oppdragelsen av barna ligger på foreldrene, men samfunnets engasjement på dette området har økt, i første rekke gjennom skoleverket.»

Bilde: Edith M. Waage. Oslo Museum
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

En pedagogisk så vel som sosial oppgave

«en sosialpedagogisk virksomhet for småbarn»

(St.meld.nr.17 1977-78, s.38)

«den enkelte personalgruppe og foreldrene som fastlegger barnehagens innhold»

(St.meld.nr.8 1987-88, s.29)

Bilde: iStock

A child wearing a bright yellow raincoat and floral-patterned boots is captured in the middle of jumping into a puddle on a wet asphalt surface. The child's body is bent forward, and their hands are near the water. The puddle reflects the child and the surrounding environment. In the background, there are blurred green trees and a building, suggesting an outdoor setting on a rainy day.

«En gjennomgående målsetting for regjeringens utdanningspolitikk har vært å skape et utdanningssystem som gir alle like muligheter til læring, og som utjevner dagens sosiale skjevheter i elevenes læringsutbytte.

[...] Et barnehagetilbud av **høy kvalitet** kan bidra til **sosial utjevning, tidlig innsats og livslang læring**»

(St.meld.nr.41 2008-2009, s.5)

Integreringspolitikk: Fra rett til plikt, eventuelt tvang, eventuelt overtalelse.

Bilde: iStock

- Et universelt innrettet utdanningssystem med rett og plikt fra 6- til 16 år
- Barnehage i praksis fortsatt et sosialt og pedagogisk tilbud for foreldre som *vil*.
99 prosent av foreldre til 5-åringer *vil*.
- Velferdspolitikkk – en støtte for familien, ikke ta vekk oppgaver fra den.
- Men hva da med rettferdsmålet?

Takk for oppmerksomheten!!

